

Dokumenty i materiały źródłowe

IV Rzeczpospolita. Sprawiedliwość dla wszystkich, Program PiS, 2005.

#PracaDlaPolski – minister Jacek Czaputowicz podsumował trzy lata pracy MSZ, 7.12.2018, www.gov.pl (dostęp: 14.03.2020).

Bartoszewski Władysław (w rozmowie z Bogdanem Rymanowskim), TVN 24, 17.10.2007, <http://wladyslawbartoszewski.blox.pl> (dostęp: 26.09.2017).

Błaszczak Mariusz (w rozmowie z Piotrem Goćkiem), Polskie Radio, 27.06.2016, <http://www.polskieradio.pl/13/53/Artykul/1636364/> (dostęp: 13.09.2017).

Buckley Neil, Foy Henry, *Orban and Kaczynski vow 'cultural counter-revolution' to reform EU*, „Financial Times”, 7.09.2016, <https://www.ft.com/content/e825f7f4-74a3-11e6-bf48-b372cdb1043a> (dostęp: 16.10.2016).

Buckley Neil, Foy Henry, *The Visegrad four: Brussels' eastern critics*, „Financial Times”, 29.08.2016, <https://www.ft.com/content/e99d3b12-6b96-11e6-a0b1-d87a9fea034f> (dostęp: 16.10.2016).

Burza wokół słów szefa PE. List europosłów PiS: absurdalna wypowiedź, Polskie Radio, 15.12.2015, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1558209/> (dostęp: 26.09.2017).

Chlebowski Zbigniew (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Nie przeceniajmy wypowiedzi rosyjskich polityków*, Polskie Radio, 4.02.2008, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/217658> (dostęp: 24.09.2017).

Czaputowicz Jacek, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2018 r.*, Warszawa, 21.03.2018, www.msz.gov.pl (dostęp: 4.12.2019).

Czaputowicz Jacek, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2019 r.*, Warszawa, 14.03.2019, www.gov.pl (dostęp: 4.12.2019). *Dbamy o Polskę. Dbamy o Polaków*, Program PiS, 2007.

Debata o praworządności w Polsce w Parlamencie Europejskim, 19.01.2016, <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20160114IPR09899/poland-mepsdebate-rule-of-law-issues-with-prime-minister-szydlo> (dostęp: 26.09.2017).

Fotyga Anna, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2007 r., przedstawiona na 41. posiedzeniu Sejmu RP V kadencji*, 11.05.2007, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Fotyga Anna, *Nauczcie się kochać Polskę...*, 17.03.2011, <http://wpolityce.pl/polityka/111263-anna-fotyga-nauczcie-sie-kochac-polske-huknal-na-nas-z-trybuny-panminister-uczcie-sie-rzecz-jasna-od-mistrza-czyli-od-po> (dostęp: 26.09.2017).

Fotyga Anna (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Oscar za szczyt*, Polskie Radio, 27.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237979/> (dostęp: 26.09.2017)

Gosiewski Przemysław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Platforma w roli piątej kolumny*, Polskie Radio, 21.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237965> (dostęp: 26.09.2017).

Grosse Tomasz G., *Po debacie o Polsce w PE – komentarze*, Polskie Radio, 19.01.2016, <http://www.polskieradio.pl/130/2351/Artykul/1571999/> (dostęp: 27.09.2017).

Jarosław Kaczyński: *Na świecie jesteśmy ogrywani, sąsiedzi z nas kpią*, Polskie Radio, 7.05.2011, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/363795/> (dostęp: 14.09.2017).

Jarosław Kaczyński: *Rząd prowadzi politykę obniżania statusu Polski na świecie*, 17.03.2011, <http://old.pis.org.pl/multimedia.php?play=512> (dostęp: 14.09.2017).

Kaczyński Jarosław, *O naprawie Rzeczypospolitej*, Fundacja im. Stefana Batorego, 14.02.2005, <http://www.batory.org.pl/upload/jkaczynski.pdf> (dostęp: 26.07.2017).

Kaczyński Jarosław, *Program działania Rady Ministrów z wnioskiem o udzielenie wotum zaufania*, 19.07.2006, <http://orka2.sejm.gov.pl/Debata5.nsf/main/0B5E4B93> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w audycji „Sygnały Dnia”), Polskie Radio, 5.07.2008, <http://www.polskieradio.pl/5/104/Artykul/170739/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Apostazja od politycznej poprawności*, Polskie Radio, 12.11.2008, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/218239/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Brzydką panną nie jesteśmy*, Polskie Radio, 19.07.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/238034/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Gotowość nawet na weto*, Polskie Radio, 19.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237959/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Weto prawdopodobne*, Polskie Radio, 12.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237941/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Jarosław (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Znikająca prawda*, Polskie Radio, 26.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237976/> (dostęp: 26.09.2017).

Kaczyński Lech, *Zapis telewizyjnego orędzia Prezydenta RP z dnia 17 marca 2008 r.*, Wyborcza.pl, 18.03.2008, <http://wyborcza.pl/1,76842,5032947.html> (dostęp: 26.09.2017).

Komisja Europejska przyjęła krytyczną opinię o stanie praworządności w Polsce, Polskie Radio, 1.06.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1626336/> (dostęp: 13.09.2017).

Komorowski Bronisław, głos w debacie nad *Informacją Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2007 r.*, sprawozdanie stenograficzne z 41. posiedzenia Sejmu RP, 11.05.2007.

Komorowski Bronisław (w rozmowie z Markiem Mądrzejewskim), *Tylem do przodu*, Polskie Radio, 26.05.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237912/> (dostęp: 26.09.2017).

Komorowski Bronisław (w rozmowie z Michałem Karnowskim), Polskie Radio, 19.03.2008, <http://www.polskieradio.pl/9/299/Artykul/211382/> (dostęp: 26.09.2017).

Komorowski Bronisław, *Wystąpienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego*, sprawozdanie stenograficzne ze zgrupowania posłów i senatorów z okazji objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie Europejskiej w dniu 1.07.2011 r.

Kopacz Ewa, *Exposé premier Ewy Kopacz – stenogram*, 1.10.2014, <https://www.premier.gov.pl/realizacja-planow/exposé-premier-ewy-kopacz-stenogram.html> (dostęp: 26.09.2017).

Kopacz Ewa, *Informacja Prezesa Rady Ministrów na temat kryzysu migracyjnego w Europie i jego reperkusji dla Polski*, sprawozdanie stenograficzne z 100. Posiedzenia Sejmu RP, 16.09.2015.

Kopacz Ewa, *Wystąpienie telewizyjne w sprawie kryzysu migracyjnego*, 20.09.2015, <https://www.premier.gov.pl/multimedia/wideo/wystapienie-premier-ewy-kopacz.html> (dostęp 26.09.2017).

Kowal [Paweł]: *bohaterem polskiej dyplomacji stał się Papkin*, TVN 24, 3.02.2008, <http://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/kowal-bohaterem-polskiej-dyplomacjistal-sie-papkin,48126.html> (dostęp: 26.09.2017).

Krzymowski Michał, *Schetyna do działaczy PO: Wyprowadzimy milion ludzi na ulicę*, „Newsweek”, 3.01.2016, <https://www.newsweek.pl/polska/demonstracje-przeciw-pis/ch2br4n> (dostęp: 16.03.2020).

Kurski Jacek (w audycji „Salon Polityczny Trójki”), Polskie Radio, 26.03.2008, <http://www.polskieradio.pl/9/299/Artykul/211240> (dostęp: 26.09.2017).

Kurski Jacek (w rozmowie z Grzegorzem Ślubowskim), *Z Rosją tylko twardość i fakty*, Polskie Radio, 12.01.2009, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/212528/> (dostęp: 26.09.2017).

Kurski Jacek (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *PiS pyta o sens polityki rządu wobec Rosji*, Polskie Radio, 4.02.2008, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/217659/> (dostęp: 26.09.2017).

Kurski Jacek (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Skórka za wyprawkę*, Polskie Radio, 11.12.2008, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/218304/> (dostęp: 26.09.2017).

Lewandowski Janusz, *Situation of the rule of law and democracy in Poland. Round of political group speakers*, 14.12.2016, <http://audiovisual.europarl.europa.eu/Assetdetail.aspx?id=234986d9-edbf-4f4d-bdb3-a6da0093ec81> (dostęp: 27.09.2017).

Martin Schulz o działaniach polskich władz: *to sterowana demokracja à la Putin*, Polskie Radio, 10.01.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1568104/> (dostęp: 26.09.2017).

Meller Stefan, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2006 r., przedstawiona na 10. posiedzeniu Sejmu RP V kadencji*, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Miller Leszek: *Jesteśmy zmianą w sztafecie* (fragment wystąpienia Leszka Millera podczas Rady Krajowej SLD), 24.11.2002, <http://wyborcza.pl/1,75248,1169013.html> (dostęp: 26.05.2017).

Morawiecki Mateusz, *Program działania Rady Ministrów z wnioskiem o udzielenie jej wotum zaufania*, sprawozdanie stenograficzne z 54. posiedzenia Sejmu RP, 12.12.2017.

Morawiecki Mateusz (w audycji „Sygnały Dnia”), Polskie Radio, 16.02.2018, <https://www.polskieradio.pl/13/53/Artykul/2029927> (dostęp: 14.03.2020).

Napiórkowski Marcin (w wywiadzie z Angeliką Swobodą), *Powstanie Warszawskie pożerają Żołnierze Wyklęci*, Gazeta.pl, <http://weekend.gazeta.pl/weekend/1,152121,22179969,marcin-napiorkowski-powstanie-warszawskie-pozeraja--zolnierze.html#TRwknd> (dostęp: 26.09.2017).

Oświadczenie MSZ dotyczące odpowiedzi władz polskich na Zalecenie Komisji Europejskiej z dnia 27 lipca 2016 roku, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/oswiadczenie_msz_dotyczace_odpowiedzi_wlad_z_polskich_na_zalecenie_komisji_europejskiej_z_dnia_27_lipca_2016_roku (dostęp: 13.09.2017).

„O wolność chodzi tu najmniej”, „Kroczący zamach stanu”. *Debata o sytuacji w Polsce w Parlamencie Europejskim*, Polskie Radio, 14.12.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1704467/> (dostęp: 13.09.2017).

Pakt Ligi Narodów, Paryż, 28 czerwca 1919 r. (Dz.U. z 1920 r. Nr 35, poz. 200).

Państwo dla obywateli. Plan rządu 2005–2009, Instytut Państwa i Administracji, Warszawa 2005

Pełny zapis debaty wyborczej: Donald Tusk – Jarosław Kaczyński, Dziennik, 11.05.2007, <http://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/121219,pełny-zapis-debaty--wyborczej.html> (dostęp: 26.09.2017).

Piotrowska Teresa, *Informacja Prezesa Rady Ministrów na temat kryzysu migracyjnego w Europie i jego reperkusji dla Polski*, sprawozdanie stenograficzne z 100. Posiedzenia Sejmu RP, 16.09.2015.

Polska przyszłości, Program PO, 2015, s. 65.

Polska zasługuje na cud gospodarczy, Program wyborczy PO, 2007.

Prashad Vijay, *The Third World Idea*, The Nation, 4.06.2007, <http://www.thenation.com/article/third-world-idea/> (dostęp: 4.05.2016).

Premier: Technokratyczne opinie biurokratów brukselskich nie pomogą Polakom, Polskie Radio, 3.06.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1627260> (dostęp: 26.09.2017).

Prezydent: musimy powstrzymać falę emigracji, która porywa kreatywnych ludzi, Kurier PAP, 16.10.2016, <http://kurier.pap.pl/depesza/169199/> (dostęp: 16.10.2016).

Priorytety polskiej polityki zagranicznej 2012–2016, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa 2012, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Priorytety prezydencji Polski w UE według PiS, PiS, 30.05.2011, <http://old.pis.org.pl/article.php?id=18840> (dostęp: 26.09.2017).

Program Prawa i Sprawiedliwości 2014, PiS, 2014.

Raport o stanie Rzeczypospolitej, PiS, 2011.

Rotfeld Adam, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2005 r., przedstawiona na 96. posiedzeniu Sejmu RP IV kadencji*, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

RPO o Karcie Praw Podstawowych: potrzeba czasu na zastanowienie się, PAP [2007], <https://www.rpo.gov.pl/pliki/1183556209.pdf> (dostęp: 26.07.2017).

Rząd i Kancelaria Prezydenta komentują decyzję KE. „Standardowa procedura”, Polskie Radio, 13.01.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1569535/> (dostęp: 27.09.2017).

Schetyna Grzegorz, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2018 r.*, sprawozdanie stenograficzne z 60. posiedzenia Sejmu RP, 21.03.2018.

Schetyna Grzegorz, *Informacja Prezesa Rady Ministrów na temat kryzysu migracyjnego w Europie i jego reperkusji dla Polski*, sprawozdanie stenograficzne z 100. Posiedzenia Sejmu RP, 16.09.2015.

Schetyna Grzegorz, *I lead Poland's united opposition. We will bring the country back to Europe*, „The Guardian”, 20.03.2019, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/mar/20/poland-opposition-europe-macron-eu> (dostęp: 16.03.2020).

Schetyna Grzegorz, *Wystąpienie Marszałka Sejmu RP Grzegorza Schetyny*, sprawozdanie stenograficzne ze zgromadzenia posłów i senatorów z okazji objęcia przez Polskę przewodnictwa w Radzie Europejskiej w dniu 1.07.2011 r.

Sikorski Radosław, *Informacja bieżąca*, sprawozdanie stenograficzne z 5. Posiedzenia Sejmu RP, 12.01.2012.

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2008 r.*, Warszawa, 7.05.2008, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2009 r.*, Warszawa, 13.02.2009, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2010 r.*, Warszawa, 8.04.2010, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2011 r.*, Warszawa, 16.03.2011, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2012 r.*, Warszawa, 29.03.2012, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2013 r.*, Warszawa, 20.03.2013, www.msz.gov.pl (dostęp: 24.09.2017).

Sikorski Radosław, *Informacja Rady Ministrów na temat priorytetów polskiej prezydencji w związku ze sprawowaniem w okresie 1 lipca–31 grudnia 2011 r. przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej*, sprawozdanie stenograficzne z 95. posiedzenia Sejmu RP, 28.06.2011.

Sikorski Radosław, *Polska w Europie: cała naprzód*, Paryż, 22.03.2012, <http://www.msz.gov.pl/resource/c993a954-c82e-40d4-87bd-04d67fa63e68:JCR> (dostęp 24.09.2017).

Spotkanie z Timmermansem. Szef MSZ: wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom KE, Polskie Radio, 3.05.2018, <https://polskieradio24.pl/5/3/Artykul/2110593> (dostęp: 14.03.2020).

Szydło Beata, *Informacja Prezesa Rady Ministrów w sprawie komunikatu Komisji Europejskiej dotyczącego sytuacji w Polsce*, sprawozdanie stenograficzne z 19. Posiedzenia Sejmu RP, 20.05.2016.

Szydło Beata, *Przemówienie w trakcie debaty o praworządności w Polsce w Parlamencie Europejskim*, 19.01.2016, <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20160114IPR09899/poland-meps-debate-rule-of-law-issues-with-primeminister-szydlo> (dostęp: 26.09.2017).

Szymański Konrad, *Polski spór o prezydencję: co po nas zostanie*, Polskie Radio, 14.12.2011, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/499643/> (dostęp: 26.09.2017).

Szymański Konrad (w audycji „Puls Trójki”), Polskie Radio, 27.12.2011, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/507144/> (dostęp: 26.09.2017).

Traktat o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864, załącznik 2, t. II).

Tusk Donald (w rozmowie z Jerzym Baczyńskim, Janiną Paradowską i Mariuszem Janickim), *Nie psujcie wielkich rocznic*, „Polityka” 2009, nr 2703.

Tusk Donald, *Informacja Rady Ministrów na temat priorytetów polskiej prezydencji w związku ze sprawowaniem w okresie 1 lipca–31 grudnia 2011 r. przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej*, sprawozdanie stenograficzne z 95. posiedzenia Sejmu RP, 28.06.2011.

Tusk Donald, *Program działania Rady Ministrów z wnioskiem o udzielenie jej wotum zaufania*, sprawozdanie stenograficzne z 2. posiedzenia Sejmu RP w dniu 23.11.2007 r.

Tusk Donald, *Przemówienie podczas uroczystości w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, „Wprost”*, 1.07.2011, <https://www.wprost.pl/251508/Przemowienie-Donalda--Tuska> (dostęp: 26.09.2017).

Trzaskowski Rafał, *Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2018 r.*, sprawozdanie stenograficzne z 60. posiedzenia Sejmu RP, 21.03.2018.

Uchwała Sejmu RP w sprawie traktatu reformującego UE podpisanego w Lizbonie 13 grudnia 2007 r., 20.12.2007.

Uchwała Sejmu RP z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie obrony suwerenności Rzeczypospolitej i praw jej obywateli, 20.05.2016.

Udział Prezydenta RP z Małżonką w uroczystości na Placu Piłsudskiego z okazji przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, 30.04.2004, <http://www.prezydent.pl/aleksandra-kwasniewskiego/aktualnosci/rok-2004/art,153,225,udzialprezydenta-rp-z-malzonka-w-uroczystosci-na-placu-pilsudskiego-z-okazjiprzystapienia-polski-do-unii-europejskiej.html> (dostęp: 24.05.2017).

Waszczykowski Witold (w rozmowie z Wojciechem Dąbrowskim), Polskie Radio, 2.06.2016, <http://www.polskieradio.pl/13/53/Artykul/1626680/> (dostęp: 26.09.2017).

Wiceszef MSZ: Możliwy przełom w sprawie europejskiej polityki azylowej, Polskie Radio, 30.11.2016, <http://www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1698725/> (dostęp: 13.09.2017).

Wizyta Fransa Timmermansa. „Polska i KE dążą do kompromisu”, Polskie Radio, 9.04.2018, <https://www.polskieradio24.pl/130/5819/Artykul/2089420,Wizyta-Fransa-Timmermansa-Polska-i-KE-daza-do-kompromisu> (dostęp: 14.03.2020).

Zalewski Paweł (w rozmowie z Paulą Michalik), *Jutro podpisanie deklaracji berlińskiej*, Polskie Radio, 24.03.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237790/> (dostęp: 26.07.2017).

Zapis debaty Kaczyński–Kwaśniewski w sprawach polityki zagranicznej, Wirtualna Polska, 1.10.2007, <https://opinie.wp.pl/zapis-debaty-kaczynski-kwasniewski-wsprawach-polityki-zagranicznej-6036266121262209a> (dostęp: 26.09.2017).

Zdrojewski Bogdan (w rozmowie z Jackiem Karnowskim), *Tak dla polskiego weta, ale profesjonalnie*, Polskie Radio, 12.06.2007, <http://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/237942> (dostęp: 26.09.2017).

Ziemkiewicz Rafał, *W Polsce, jak w krajach postkolonialnych, funkcjonuje podział na „kreoli” i „tubylców”*, Polska The Times, 7.10.2010, <http://www.polskatimes.pl/artykul/459043,ziemkiewicz-w-polsce-jak-w-krajach-postkolonialnychfunkcjonuje-podzial-na-kreoli-i-tubylcow,id,t.html> (dostęp: 26.09.2017).

Druki zwarte

Alderson Kai, Hurrell Andrew (red.), *Hedley Bull on International Society*, Macmillan Press, London–New York 2000. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-62666-3>

Bowden Brett, *The Empire of Civilization. The Evolution of an Imperial Idea*, The University of Chicago Press, Chicago–London 2009. https://doi.org/10.1057/9780230608924_9

Bowden Brett, Seabrooke Leonard (red.), *Global Standards of Market Civilization*, Routledge, London 2006. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226068169.001.0001>

Bull Hedley, *The Anarchical Society*, Palgrave, Hampshire–New York 2002.

Bull Hedley, Watson Adam (red.), *The Expansion of International Society*, Oxford University Press, Oxford–New York–Toronto 1984.

Buzan Barry, *An Introduction to the English School of International Relations*, Polity Press, Cambridge–Malden 2014.

Buzan Barry, *From International to World Society? English School Theory and the Social Structure of Globalisation*, Cambridge University Press, Cambridge–New York–Madrid 2004.

Carr Edward H., *The Twenty Years Crisis*, Macmillan, London 1946. <https://doi.org/10.1007/978-1-349-15208-7>

Carvalho Benjamin de, Neumann Iver B. (red.), *Small State Status Seeking: Norway's Quest for International Standing*, Routledge, New York 2015. <https://doi.org/10.4324/9781315758817>

Czapliński Przemysław, *Poruszona mapa*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2016.

Czapliński Przemysław, *Resztki nowoczesności*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2011.

Czaputowicz Jacek, *Teorie stosunków międzynarodowych*, WN PWN, Warszawa 2008.

Dickinson Edwin, *The Equality of States in International Law*, Harvard University Press, Cambridge 1920.

Dunne Timothy, Reus-Smit Christian (red.), *The Globalization of International Society*, Oxford University Press, Oxford 2017. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198793427.001.0001>

Ejdus Filip (red.), *Memories of Empire and Entry Into International Society: Views from the European Periphery*, Routledge, London 2017. <https://doi.org/10.4324/9781315616612>

Fanon Frantz, *Wyklęty lud ziemi*, PIW, Warszawa 1985.

Forycki Maciej, *Anarchia polska w myśli oświecenia: francuski obraz Rzeczypospolitej szlacheckiej u progu czasów stanisławowskich*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2004.

Foucault Michel, *Archeologia wiedzy*, PIW, Warszawa 1977.

Foucault Michel, *Filozofia, historia, polityka. Wybór pism*, WN PWN, Warszawa–Wrocław 2000.

Foucault Michel, *Historia szaleństwa w dobie klasycyzmu*, PIW, Warszawa 1987.

Foucault Michel, *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, Aletheia, Warszawa 1998.

Gandhi Leela, *Teoria postkolonialna. Wprowadzenie krytyczne*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2008.

- Gheciu Alexandra, *NATO in the „New Europe”*, Stanford University Press, Stanford 2005.
- Gilpin Robert, *War and Change in World Politics*, Cambridge University Press, Cambridge 1981.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511664267>
- Gombrowicz Witold, *Ferdynand*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2011.
- Gong Gerrit W., *The Standard of ‘Civilization’ in International Society*, Clarendon Press, Oxford 1984.
- Grosse Tomasz G., *W objęciach europeizacji*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2012.
- Grudziński Przemysław, *Państwo inteligentne. Polska w poszukiwaniu międzynarodowej roli*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Poznań 2008.
- Grzymski Jan, *Powrót do Europy – polski dyskurs*, Oficyna Wydawnicza Uczelni Łazarskiego, Warszawa 2016.
- Halsey Stephen R., *Quest for Power. European Imperialism and the Making of Chinese Statecraft*, Harvard University Press, London 2015. <https://doi.org/10.4159/9780674089129>
- Hardt Michael, Negri Antonio, *Empire*, Harvard University Press, Cambridge, MA 2000.
- Herman Arthur, *The Idea of Decline in Western History*, Free Press, New York 1977.
- Hobbes Thomas, *Lewiatan, czyli materia, forma i władza państwa kościelnego i świeckiego*, PWN, Warszawa 1954.
- Horolets Anna, *Obrazy Europy w polskim dyskursie publicznym*, Universitas, Kraków 2006.
- Janion Maria, *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2006.
- Keene Edward, *Beyond the Anarchical Society. Grotius, Colonialism and Order in World Politics*, Cambridge University Press, Cambridge–New York–Madrid 2002.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511491474>
- Kieniewicz Jan, *Spotkania Wschodu*, Novus Orbis, Gdańsk 1999.
- Kłosińska Katarzyna, Rusinek Michał, *Dobra zmiana, czyli jak się rządzi światem za pomocą słów*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2019.
- Koczanowicz Leszek, *Polityka czasu. Dynamika tożsamości w postkomunistycznej Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2009.
- Kot Stanisław, *Polska Złotego Wieku a Europa. Studia i szkice*, PIW, Warszawa 1987.
- Kuus Merje, *Geopolitics Reframed. Security and Identity in Europe’s Eastern Enlargement*, Palgrave Macmillan, London 2007. <https://doi.org/10.1057/9780230605497>
- Kuźniar Roman, *Droga do wolności*, Scholar, Warszawa 2008.
- Lawrence Thomas, *Essays on Some Disputed Questions in Modern International Law*, Deighton, Bell, Cambridge 1885.
- Lebow Richard N., *Cultural Theory of International Relations*, Cambridge University Press, Cambridge 2008. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511575174>

Lewandowski Edmund, *Charakter narodowy Polaków i innych*, Wydawnictwo Muza SA, Warszawa 2008.

Linklater Andrew, Suganami Hidemi, *The English School of International Relations*, Cambridge University Press, Cambridge–New York–Madrid 2006. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511491528>

Łukasiewicz Dariusz, *Czarna legenda Polski: obraz Polski i Polaków w Prusach 1772–1815*, Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 1995.

Mälksoo Maria, *The Politics of Becoming European. A Study of Polish and Baltic Post-Cold War Security Imaginaries*, Routledge, London 2010. <https://doi.org/10.4324/9780203871898>

Melegh Atilla, *On the East-West Slope*, CEU Press, Budapest–New York 2006.

Mill John Stuart, *Dissertations and Discussions*, vol. I, Longmans, Green, Reader, and Dyer, London 1867.

Moraña Mabel, Dussel Enrique, Jáuregui Carlos, *Coloniality at Large. Latin America and the Postcolonial Debate*, Duke University Press, Durham–London 2008.

Morgenthau Hans, *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace*, McGraw--Hill, Boston 1993.

Muldoon James, *The Expansion of Europe: The First Phase*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 1977.

Musiałek Paweł (red.), *Główne kierunki polityki zagranicznej rządu Donalda Tuska w latach 2007–2011*, eSPe, Kraków 2012.

Navari Cornelia (red.), *Theorizing International Society*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 2009.

Neumann Iver B., *The Uses of the Other. The East in the European Identity Formation*, University of Minnesota Press, Minneapolis 1999.

Opaliński Łukasz, *Obrona Polski przeciw Janowi Barclayowi... 1648*, [w:] idem, *Wybór pism*, oprac. Stanisław Grzeszczuk, Ossolineum, Wrocław 1959.

Oppenheim Lassa F., *International Law. A Treatise*, vol. I: *Peace*, Longmans, Green and Co., New York–Bombay–Calcutta 1912.

Ortiz Fernando, *Contrapunteo cubano del tabaco y el azúcar*, Editorial de Ciencias Sociales, La Habana 1983.

Pella John A., *Africa and the Expansion of International Society*, Routledge, London 2014. <https://doi.org/10.4324/9781315764030>

Retamar Roberto Fernandez, *Kaliban i inne eseje*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1983.

Rousseau Jean-Jacques, *Uwagi nad rządem Polski*, Krakowska Spółka Wydawnicza, Kraków 1924.

Said Edward, *Kultura i imperializm*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Said Edward, *Orientalizm*, PIW, Warszawa 1991.

Schimmelfennig Frank, Sedelmeier Ulrich (red.), *The Europeanization of Central and Eastern Europe*, Cornell University Press, London 2005.

- Schöpflin György, *Nations, Identity, Power: The New Policy of Europe*, Hurst and Co., London 2000.
- Schreiber Hanna, Wojciuk Anna (red.), *Antologia tekstów źródłowych, t. 1: Korzenie dyscypliny – do 1989 roku*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018.
- Silverman Hugh J., *Lyotard: Philosophy, Politics and the Sublime*, Routledge, New York–London 2002.
- Skarga Piotr, *Kazania sejmowe*, oprac. Stanisław Kot, Krakowska Spółka Wydawnicza, Kraków 1925.
- Snyder Timothy, *The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569–1999*, Yale University Press, New Haven–London 2003.
- Solarz Marcin, *Północ–Południe. Krytyczna analiza podziału świata na kraje wysoko i słabo rozwinięte*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2009.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323510598>
- Solarz Marcin, *Trzeci Świat. Zarys biografii pojęcia*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2009. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323511618>
- Sowa Jan, *Fantomowe ciało króla. Peryferyjne zmagania z nowoczesną formą*, Universitas, Kraków 2011.
- Staniszkis Jadwiga, *Postkomunizm*, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2001.
- Stivachtis Yannis A., *The Enlargement of International Society: Culture versus Anarchy and Greece's Entry into International Society*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 1998.
- Sztompka Piotr, *Socjologia zmian społecznych*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2005.
- Taylor Hannis, *A Treatise on International Public Law*, Callaghan & Company, Chicago 1901.
- Tischner Józef, *Etyka solidarności i Homo sovieticus*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2005.
- Wallerstein Immanuel, *Analiza systemów-światów. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2007.
- Wallerstein Immanuel, *Europejski uniwersalizm. Retoryka władzy*, Scholar, Warszawa 2007.
- Watson Adam, *The Evolution of International Society*, Routledge, London–New York 1992.
- Wierzbicki Andrzej, *Europa w polskiej myśli historycznej i politycznej XIX i XX wieku*, Wydawnictwo Trio, Warszawa 2009.
- Wierzbicki Andrzej, *Wschód–Zachód w koncepcjach dziejów Polski*, PIW, Warszawa 1984.
- Wight Martin, *Systems of States*, Leicester University Press, Leicester 1977.
- Williams Robert A. Jr., *The American Indian in Western Legal Thought: The Discourses of Conquest*, Oxford University Press, New York 1990.
- Wolff Larry, *Inventing Eastern Europe: The Map of Civilization on the Mind of Enlightenment*, Stanford University Press, Stanford 1994.
- Tomasz Zarycki, *Peryferie. Nowe ujęcia zależności centro-peryferyjnych*, Scholar, Warszawa 2010.
- Zhang Yongjin, *China in the International System, 1918–1920: The Middle Kingdom at the Periphery*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 1991.

Zinowjew Aleksander, *Homo sovieticus*, wyd. Polonia, Warszawa 1984.

Artykuły w czasopismach i pracach zbiorowych

Anghie Antony, *Francisco de Vitoria and the colonial origins of international law*, „Social & Legal Studies” 1996, vol. 5(3). <https://doi.org/10.1177/096466399600500303>

Ashley Richard K., *The geopolitics of geopolitical space: Toward a critical social theory of international politics*, „Alternatives” 1987, vol. 12(4). <https://doi.org/10.1177/030437548701200401>

Ashley Richard K., *Untying the sovereign state: A double reading of the anarchy problematique*, „Millennium. Journal of International Studies” 1988, vol. 17.
<https://doi.org/10.1177/03058298880170020901>

Babkou Ihar, *Na wschód od centrum: konfiguracja nowoczesności na wschodnim pograniczu*, [w:] Tomasz Zarycki (red.), *Polska Wschodnia i Orientalizm*, Scholar, Warszawa 2013.

Balcer Adam, Buras Piotr, Gromadzki Grzegorz, Smolar Eugeniusz, *Jaka zmiana? Założenia i perspektywy polityki zagranicznej rządu PiS*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, maj 2016.

Beauvois Daniel de, *Mit „kresów wschodnich”, czyli jak mu położyć kres*, [w:] Wojciech Wrzesiński (red.), *Polskie mity polityczne XIX i XX wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1994.

Behr Hartmut, *The European Union in the legacies of imperial rule? EU accession politics viewed from a historical comparative perspective*, „European Journal of International Relations” 2007, vol. 13(2).
<https://doi.org/10.1177/1354066107076956>

Bhabha Homi, *Mimikra i ludzie. O dwuznaczności dyskursu kolonialnego*, „Literatura na Świecie” 2008, nr 1–2.

Bill Stanley, *W poszukiwaniu autentyczności: kultura polska i natura teorii postkolonialnej*, „Praktyka Teoretyczna” 2014, t. 11(1). <https://doi.org/10.14746/pt.2014.1.5>

Bobiński Krzysztof, *Polish Foreign Policy 2005–2007*, Instytut Spraw Publicznych, 2007, s. 7,
<https://www.isp.org.pl/uploads/drive/oldfiles/20939921610914404001195830246.pdf> (dostęp: 20.09.2020).

Bohuszewicz Paweł, *Pożytki z prawicowego neosarmatyzmu. (Nie-prawicowa) obrona Krzysztofa Koehlera*, [w:] Piotr Biliński (red.), *Przeszość we współczesnej narracji kulturowej. Studia i szkice kulturoznawcze*, t. I, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Buchowski Michał, *The specter of orientalism in Europe: From exotic Other to stigmatized brother*, „Anthropological Quarterly” 2006, vol. 79(3). <https://doi.org/10.1353/anq.2006.0032>

Bull Hedley, *The Grotian Conception of International Society*, [w:] Kai Alderson, Andrew Hurrell (red.), *Hedley Bull on International Society*, Macmillan Press, London–New York 2000.

Bull Hedley, *Spółeczeństwo anarchiczne. Studium ładu w polityce światowej*, [w:] *Stosunki międzynarodowe. Antologia tekstów źródłowych*, t. I, red. Hanna Schreiber, Anna Wojciuk, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2018.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323535805.pp.210-227>

Bull Hedley, [w:] Martin Wight, *Systems of States*, Leicester University Press, Leicester 1977.

Buzan Barry, *From international system to international society: Structural realism and regime theory meet the English School*, „International Organization” 1993, vol. 47(3).

<https://doi.org/10.1017/S0020818300027983>

Buzan Barry, Lawson George, *The global transformation: The nineteenth century and the making of modern international relations*, „International Studies Quarterly” 2013, vol. 57(3).

<https://doi.org/10.1111/isqu.12011>

Chakrabarty Dipesh, *Radical histories and question of enlightenment rationalism*, „Economic and Political Weekly” 1995, vol. 30(14).

Chatterjee Partha, *Nacjonalizm jako problem w historii myśli politycznej*, „Literatura na Świecie” 2008, nr 1–2.

Cholewińska Katarzyna, *Wszyscy jesteście Kalibanami: (post)kolonialne wizje latynoamerykańskiego podporządkowania*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska” 2015, Vol. XL, 1.

<https://doi.org/10.17951/i.2015.40.1.91>

Cianciara Agnieszka, *Wzory europeizacji zewnętrznej: mechanizmy, uwarunkowania, rezultaty*, „Studia Europejskie” 2013, nr 2.

Ciżewska Elżbieta, *Konflikt w amerykańskiej duszy*, „Znak” 2008, nr 636.

Diez Thomas, Whitman Richard, *Analysing European integration: Reflecting on the English School – scenarios of an encounter*, „Journal of Common Market Studies” 2002, vol. 40(1).

<https://doi.org/10.1111/1468-5965.00343>

Domański Bolesław, *Moral Problems of Eastern Wilderness: European Core and Periphery*, [w:] Roger Lee, David M. Smith (red.), *Geographies and Moralities: International Perspectives on Development, Justice and Place*, Blackwell Publishing, Oxford 2004.

Donnelly Jack, *Human rights: A new standard of civilization*, „International Affairs” 1998, vol. 74(1).

<https://doi.org/10.1111/1468-2346.00001>

Donnelly Jack, *Sovereign inequalities and hierarchy in anarchy: American power and international society*, „European Journal of International Relations” 2006, vol. 12(2).

<https://doi.org/10.1177/1354066106064505>

Dunne Timothy, *New thinking on international society*, „British Journal of Politics and International Relations” 2009, vol. 3(2). <https://doi.org/10.1111/1467-856X.00058>

Fidler David, *The Return of the Standard of Civilization*, Articles by Maurer Faculty. Paper 432, 2001, s. 409, <http://www.repository.law.indiana.edu/facpub/432> (dostęp: 17.09.2017).

Franck Thomas M., *The emerging right to democratic governance*, „American Journal of International Law” 1992, vol. 86. <https://doi.org/10.2307/2203138>

Fukuyama Francis, *Natural Rights and Human History*, „The National Interest”, 1.06.2001, <https://nationalinterest.org/article/natural-rights-and-humanhistory-390> (dostęp: 20.09.2020).

Galbraith Marysia, *“We Just Want to Live Normally”: Intersecting discourses of public, private, Poland and West*, „Journal of the Society for the Anthropology of Europe” 2003, vol. 3(1).

<https://doi.org/10.1525/jsae.2003.3.1.2>

- Gong Gerrit W., *Standards of Civilization Today*, [w:] Mehdi Mozaffari (red.), *Globalization and Civilizations*, Routledge, London–New York 2002.
- Grader Sheila, *The English School of international relations: Evidence and evaluation*, „Review of International Studies” 1988, vol. 14(1). <https://doi.org/10.1017/S0260210500113439>
- Grosse Tomasz G., Hetnarowicz Joanna, *Solidarność – zapomniana wartość Unii. Kryzys uchodźczy (migracyjny) a podziały między państwami członkowskimi*, [w:] Konstanty A. Wojtaszczyk, Jolanta Szymańska (red.), *Uchodźcy w Europie. Uwarunkowania, istota, następstwa*, Wydawnictwo ASPRA, Warszawa 2017.
- Grzymski Jan, *O powrocie Polski do Europy: przyczynek do rekonceptualizacji dychotomii centrum–peryferie*, „Kultura i Polityka: Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie” 2010, nr 7.
- Hanczewski Paweł, *Wolter – steki banatów*, 17.12.2010, http://www.wilanow-palac.pl/wolter_steki_banalow.html (dostęp: 24.09.2017).
- Hobson John M., Sharman Jason, *The enduring place of hierarchy in world politics: Tracing the social logics of hierarchy and political change*, „European Journal of International Relations” 2005, vol. 11(1). <https://doi.org/10.1177/1354066105050137>
- Jackson Robert H., *Pluralism in international political theory*, „Review of International Studies” 1992, vol. 18(3). <https://doi.org/10.1017/S0260210500117279>
- Jakobsen Peter Viggo, Ringsmose Jens, Saxi Håkon Lunde, *Bandwagoning for Prestige: Denmark, Norway and the War on Terror*, CEEISA-ISA Joint International Conference 2016, s. 4, <http://web.isanet.org/Web/Conferences/CEEISAISA-LBJ2016/Archive/8d1b0fd4-2fb1-442d-8208-b20e1b91042b.pdf> (dostęp: 16.10.2016).
- Jedlicki Jerzy, *Stereotyp Zachodu w Polsce porozbiorowej*, [w:] Janusz Tazbir (red.), *Mity i stereotypy w dziejach Polski*, Wydawnictwo Interpress, Warszawa 1991.
- Jones Roy E., *The English School of international relations: A case for closure*, „Review of International Studies” 1981, vol. 7(1). <https://doi.org/10.1017/S0260210500115086>
- Kieniewicz Jan, *Polska granicą Europy*, „Przegląd Powszechny” 1990, nr 7/8.
- Kiossev Alexander, *Notes on Self-Colonizing Cultures*, [w:] Francis Sejersted, Dimitür Ginev, Kostadinka Simeonova (red.), *Cultural Aspects of the Modernization Process*, TMV-Senteret, Oslo 1995.
- Kiossev Alexander, *The Oxymoron of Normality*, Eurozine, 4.01.2008, <https://www.eurozine.com/the-oxymoron-of-normality/> (dostęp: 7.08.2016).
- Kochanowska-Nieborak Anna, *Polnische Wirtschaft*, [w:] *Interakcje. Leksykon komunikowania polsko-niemieckiego*, <http://www.polska-niemcy-interakcje.pl/articles/show/39> (dostęp: 14.05.2017).
- Koczanowicz Leszek, *Post-postkomunizm a kulturowe wojny*, „Teksty Drugie” 2020, nr 5(125).
- Koneczny Feliks, *Polska między Wschodem a Zachodem*, [w:] Andrzej de Lazari (red.), *Dusza polska i rosyjska (od Adama Mickiewicza i Aleksandra Puszkina do Czesława Miłosza i Aleksandra Sołżenicyna)*, Wydawnictwo PISM, Warszawa 2004.

Krasnodębska Molly, *Socialization as a power discourse: Conceptualizing the Eastern enlargement of Western international institutions*, „Poznań University of Economics Review” 2014, vol. 14(3).

Krasnodębski Zdzisław, *Opinie*, „Polityka” 2008, nr 2636.

Kundera Milan, *Zachód porwany albo tragedia Europy Środkowej*, „Zeszyty Literackie” 1984, nr 5.

Lastarria José Victorino, *America* [fragment], [w:] Janet Burke, Tod Humphrey (red.), *Nineteenth-Century Nation Building and the Latin American Intellectual Tradition: A Reader*, Hackett Publishing Co., Indianapolis 2007.

Maggio Paul di, Powell Walter, *The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields*, „American Sociological Review” 1983, vol. 48(2).

<https://doi.org/10.2307/2095101>

Malinowski Bronisław, *Kubański kontrapunkt: tytoń i cukier*, [w:] idem, *Dzieła. Ekonomia meksykańskiego systemu targowego*, t. 13, tłum. B. Hlebowicz, Warszawa 2004.

Mälksoo Maria, *The memory politics of becoming European: The East European subalterns and the collective memory of Europe*, „European Journal of International Relations” 2009, vol. 15(4).

<https://doi.org/10.1177/1354066109345049>

Michnik Adam, *What Europe means for Poland*, „Journal of Democracy” 2003, vol. 14(4).

<https://doi.org/10.1353/jod.2003.0083>

Mrożek Sławomir, *Kontrakt*, „Dialog” 1986, nr 1.

Navari Cornelia, *What the Classical English School was Trying to Explain, and Why its Members Were not Interested in Causal Explanation*, [w:] Cornelia Navari (red.), *Theorizing International Society*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 2009. https://doi.org/10.1057/9780230234475_3

Neumann Iver B., *Entry into international society reconceptualised: The case of Russia*, „Review International Studies” 2011, vol. 37(2). <https://doi.org/10.1017/S0260210510000756>

Neumann Iver, Welsh Jennifer, *The Other in European self-definition: An addendum to the literature on international society*, „Review of International Studies” 1991, vol. 17(4).

<https://doi.org/10.1017/S0260210500112045>

Niedźwiedź Jakub, *Sarmatyzm, czyli tradycja wynaleziona*, „Teksty Drugie” 2015, nr 1.

Nowicki Joanna, *Rewindykacja europejskości – tożsamość Europy Centralnej*, „Studia Europejskie” 1999, nr 3.

Paquette Gabriel, *The intellectual context of British diplomatic recognition of the South American Republics, C. 1800–1830*, „Journal of Transatlantic Studies” 2004, vol. 2(1).

<https://doi.org/10.1080/14794010408656808>

Parandowski Jan, *Polska leży nad Morzem Śródziemnym*, „Krytyka” 1989, nr 31.

Reus-Smit Christian, *Constructivism and the English School*, [w:] Cornelia Navari (red.), *Theorizing International Society*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 2009.

https://doi.org/10.1057/9780230234475_4

Roberson Barbara A., *Law, Power and the Expansion of International Society*, [w:] Cornelia Navari (red.), *Theorizing International Society*, Palgrave Macmillan, Hampshire–New York 2009.

https://doi.org/10.1057/9780230234475_10

Saifullayeu Anton, *Kolonializm „po naszymu” czyli o potrzebie zachowania ostrożności w używaniu metodologii postkolonialnej do badań nad Europą Wschodnią. Polemika z Mykołą Riabczukiem*, „Nowy Prometeusz” 2015, nr 7.

Schreiber Hanna, Gawrycki Marcin F., *Cywilizacja latynoamerykańska. Zarys problematyki*, [w:] Marcin F. Gawrycki (red.), *Dzieje kultury latynoamerykańskiej*, WN PWN, Warszawa 2009.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323535805>

Schulz Carsten-Andreas, *Civilisation, barbarism and the making of Latin America's place in 19th-century international society*, „Millennium. Journal of International Studies” 2014, vol. 42(3).
<https://doi.org/10.1177/0305829814541318>

Shogo Suzuki, *Japan's socialization into Janus-faced European international society*, „European Journal of International Relations” 2005, vol. 11(1). <https://doi.org/10.1177/1354066105050139>

Skórczewski Dariusz, *Trudności z tożsamością. Na marginesie Niesamowitej Słowiańszczyzny*, „Porównania” 2008, nr 5.

Sosnowska Danuta, *Nadal romantyzm. O książce Problemy tożsamości Michała Masłowskiego*, „Znak” 2009, nr 644.

Stivachtis Yannis A., *Civilization and international society: The case of European Union expansion*, „Contemporary Politics” 2008, vol. 14(1). <https://doi.org/10.1080/13569770801913223>

Szeptycki Andrzej, *Polska i Ukraina z perspektywy postkolonialnej*, [w:] Marcin F. Gawrycki (red.), *Strategia mimikry. Ameryka Łacińska (i nie tylko) w ujęciu postkolonialnym*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.

Sztompka Piotr, *Dilemmas of the great transition*, „Sisyphus: Social Science” 2000, vol. 2(8).

Tazbir Janusz, *Polska wobec pojęcia Europy*, „Kwartalnik Historyczny” 1970, R. 77, nr 3.

Tazbir Janusz, *Polska a Europa*, „Nauka” 2004, nr 4.

Thompson Ewa, *Sarmatyzm i postkolonializm*, „Dziennik”, 5.11.2007,
<http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/193060,sarmatyzm-i-postkolonializm.html>
(dostęp: 5.07.2017).

Watson Adam, *Systems of states*, „Review of International Studies” 1990, vol. 16.
<https://doi.org/10.1017/S0260210500112549>

Wæver Ole, *The EU as a Security Actor: Reflections from a Pessimistic Constructivist on Post-Sovereign Security Orders*, [w:] Morten Kelstrup, Michael Williams (red.), *International Relations Theory and the Politics of European Integration: Power, Security, and Community*, Routledge, London 2000.

Wheeler Nicholas J., Dunne Timothy, *Hedley Bull's pluralism of the intellect and solidarism of the will*, „International Affairs” 1996, vol. 72(1). <https://doi.org/10.2307/2624751>

Woźniak Dominika, *Miejsce Ameryki Łacińskiej w dyskursie postkolonialnym*, [w:] Marcin F. Gawrycki (red.), *Strategia mimikry. Ameryka Łacińska (i nie tylko) w ujęciu postkolonialnym*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012.

Woźniak Dominika, *Through the East to the West: Poland's (re)entry into international society and the sway of memories of the Polish Golden Age*, [w:] Filip Ejdus (red.), *Entry Into International Society: A View From the European Periphery*, Routledge, London 2017.

Wyczański Andrzej, *Dogonić Europę, czyli Polska za czasów Zygmunta I (1506–1548)*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1987.

Zarycki Tomasz, *Polska i jej regiony a debata postkolonialna*, [w:] Małgorzata Dajnowicz (red.), *Oblicze polityczne regionów Polski. Elity i społeczeństwo*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Białystok 2008.

Zarycki Tomasz, *Uses of Russia: The role of Russia in the modern Polish national identity*, „East European Politics and Societies” 2004, vol. 18(4). <https://doi.org/10.1177/0888325404269758>

Zarycki Tomasz, *Wybrane kategorie dyskursu w badaniu tożsamości peryferyjnej*, [w:] Anna Horolets (red.), *Analiza dyskursu w socjologii i dla socjologii*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2008.

Żuk Grzegorz, *W poszukiwaniu tożsamości – Europa obiektem fascynacji i krytyki*, [w:] Barbara Myrdzik, Małgorzata Karwatowska (red.), *Dialog kultur w edukacji*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2009.